

діяльності суб'єкта господарювання, підвищити обґрунтованість управлінських рішень та мінімізувати фінансові ризики в умовах нестабільного економічного середовища.

Список використаних джерел

1. Експрес-аналіз фінансового стану підприємств. URL: <https://numl.org/.832203>.

2. Миттєва перевірка підприємств і ФОП. URL: https://youcontrol.com.ua/our_possibility/express-analysis/.

Павлова Г.Є.,

д-р екон. наук, професор,

декан факультету обліку і фінансів

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ І ФІНАНСОВА АНАЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Динамічний розвиток сучасної економіки, прискорення науково-технічного прогресу, посилення конкурентної боротьби, обмеженість фінансових ресурсів, наявність кризових явищ та стрімке зростання обсягів інформації зумовлюють необхідність удосконалення економічного аналізу і фінансової аналітики в системі управління підприємством. У сучасних умовах саме економічний аналіз та фінансова аналітика забезпечують формування достовірної, релевантної й своєчасної інформації для оцінки результатів діяльності підприємства, виявлення ризиків, прогнозування тенденцій розвитку та обґрунтування ефективних управлінських рішень.

Значення економічного аналізу та фінансової аналітики суттєво зростає в умовах нестабільності економічного середовища та високого рівня невизначеності, оскільки вони виступають важливими інструментами забезпечення фінансової стійкості, конкурентоспроможності та ефективного функціонування підприємства. Використання сучасних аналітичних методів, цифрових технологій, систем Business Intelligence, Big Data та інструментів прогнозування сприяє підвищенню якості управління фінансовими ресурсами та оперативності прийняття управлінських рішень.

У зв'язку з цим для науковців і практиків особливо актуальним є дослідження сучасних видів економічного аналізу та фінансової аналітики, адаптованих до умов цифрової економіки й сучасних потреб управління

підприємством, що дозволяє уникати використання застарілих підходів і забезпечувати ефективний розвиток суб'єктів господарювання.

Економічний аналіз і фінансова аналітика в системі управління підприємством являють собою комплекс спеціальних знань і методичних підходів, спрямованих на дослідження економічних та фінансових процесів у їх взаємозв'язку під впливом як об'єктивних економічних закономірностей, так і внутрішніх та зовнішніх факторів господарювання. Вони забезпечують наукове обґрунтування управлінських рішень, оцінку результативності діяльності підприємства та визначення перспектив його розвитку.

Економічний аналіз і фінансова аналітика пов'язані з об'єктивною оцінкою виконання стратегічних і фінансових планів підприємства, дослідженням ефективності використання ресурсів, виявленням позитивних і негативних чинників впливу на результати діяльності, а також кількісним вимірюванням їх впливу на фінансовий стан і конкурентоспроможність суб'єкта господарювання.

Важливим завданням сучасної фінансової аналітики є виявлення тенденцій розвитку підприємства, оцінка фінансових ризиків, пошук внутрішніх резервів підвищення ефективності діяльності та формування інформаційного забезпечення для прийняття оптимальних управлінських рішень. Використання сучасних цифрових технологій, аналітичних платформ та інструментів прогнозування дозволяє підвищити точність аналізу та оперативність управління фінансовими процесами.

Дослідження економічних і фінансових процесів розпочинається з аналізу окремих господарських операцій, явищ чи ситуацій, які в сукупності формують систему функціонування підприємства. При цьому аналіз одиничних показників здійснюється з урахуванням загальних закономірностей розвитку підприємства та економічного середовища, що забезпечує комплексний підхід до управління діяльністю суб'єкта господарювання.

Сучасні трансформації ринкового середовища, цифровізація економіки та посилення конкуренції висувають нові вимоги до організації економічного аналізу і фінансової аналітики в системі управління підприємством. У сучасних умовах суттєво розширюється сфера застосування аналітичних методів, зростає значення аналізу фінансового стану, платоспроможності, інвестиційної привабливості, ризиків та ефективності використання ресурсів суб'єктів господарювання.

Економічний аналіз і фінансова аналітика стають важливими інструментами формування та оптимізації фінансової, інвестиційної, кредитної, податкової й маркетингової політики підприємства. Використання сучасних аналітичних підходів дозволяє підвищити якість управлінських рішень, забезпечити фінансову стійкість підприємства,

своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища та визначати перспективні напрями розвитку.

Особливого значення набуває застосування цифрових технологій, ВІ-систем, Big Data та інструментів прогнозування у процесі фінансової аналітики, що забезпечує оперативність обробки інформації, підвищення точності оцінювання фінансових показників і прогнозування результатів діяльності підприємства.

Водночас значна кількість підприємств ще не повною мірою використовує потенціал економічного аналізу та фінансової аналітики для вирішення управлінських проблем, підвищення ефективності діяльності й забезпечення конкурентоспроможності в умовах нестабільного економічного середовища [1].

Слід зазначити, що серед науковців відсутній єдиний підхід до класифікації економічного аналізу та фінансової аналітики в системі управління підприємством. Основні розбіжності у наукових підходах пов'язані з термінологічною невизначеністю таких понять, як «вид», «форма» та «напрямок» аналізу, що, у свою чергу, зумовлює різні трактування понятійного апарату фінансово-аналітичних досліджень.

У сучасній науковій літературі існують відмінності щодо визначення структури та класифікаційних ознак економічного аналізу і фінансової аналітики, зокрема у частині виокремлення фінансового, управлінського, стратегічного, інвестиційного та цифрового аналізу як окремих складових. Це ускладнює формування єдиної методологічної бази та стримує подальший розвиток теорії економічного аналізу в умовах цифрової трансформації економіки.

Відсутність узгодженості серед науковців щодо систематизації видів економічного аналізу та фінансової аналітики негативно впливає на уніфікацію підходів до їх застосування в управлінській практиці. Саме тому актуальним є подальше удосконалення класифікаційних підходів з урахуванням сучасних інформаційних технологій, цифровізації економіки та потреб підприємств у якісному фінансово-аналітичному забезпеченні управлінських рішень.

Єдність сутності, предмета та методу є базовою основою, що об'єднує економічний аналіз і фінансову аналітику в системі управління підприємством. Водночас кожен із цих напрямів має власну сферу застосування та специфіку, яка визначається особливостями діяльності підприємства, рівнем управління та інформаційними потребами користувачів аналітичних даних.

Економічний аналіз і фінансова аналітика досліджують господарські та фінансові процеси підприємства, їх взаємозв'язок, взаємозалежність і взаємний вплив. Особливе значення має причинно-наслідковий (факторний) підхід, який дозволяє оцінити вплив окремих факторів на

фінансові результати діяльності, визначити ступінь їх значущості та сформувані обґрунтовані управлінські рішення.

Сучасний стан розвитку економічного аналізу та фінансової аналітики можна охарактеризувати як перехід до абстрактно-логічних та цифрових методів пізнання економічних процесів. Вони розширюють сферу застосування, змінюють свої завдання і функції, адаптуючись до умов цифрової економіки, високої конкуренції та динамічних змін ринкового середовища.

Проведені дослідження свідчать, що сучасна фінансово-аналітична діяльність підприємств має бути спрямована на такі ключові напрями:

- 1) поглиблене вивчення потреб ринку та поведінки споживачів;
- 2) комплексний аналіз ефективності інвестиційної діяльності;
- 3) оцінювання кредитоспроможності та конкурентоспроможності підприємств усіх форм власності;
- 4) дослідження пріоритетних напрямів зовнішньоекономічної діяльності;
- 5) аналіз вимог споживачів щодо якості продукції та рівня надання послуг.

Таким чином, економічний аналіз і фінансова аналітика виступають взаємопов'язаними інструментами управління, що забезпечують комплексне дослідження діяльності підприємства та підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Шестерняк М.М. Сучасний стан розвитку економічного аналізу. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства*: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 18 квітня 2018 р.: у 2-х т. Т. 1 / ред. кол.: ВНІЕ ТНЕУ. Тернопіль: Крок, 2018. С. 121–123.